

Krajowy raport roczny 2023

SOS WIOSKI
DZIECIĘCE

SPIS TREŚCI

1. LIST DYREKTORKI KRAJOWEJ	3
2. KIM JESTEŚMY?	5
3. OBSZAR NASZEJ PRACY	6
4. SOS W LICZBACH	7
5. HISTORIA	9
6. SYTUACJA W KRAJU	11
7. KLUCZOWI PARTNERZY NA SZCZEBLU KRAJOWYM	14
8. OPIEKA ZASTĘPCZA	14
9. UMACNIANIE RODZIN	15
10. OPIEKA NAD MŁODZIEŻĄ	15
11. DZIAŁANIA RZECZNICZE	17
12. WSPARCIE NA RZECZ UKRAINY	21
13. WSPARCIE ZAGRANICZNE	23
14. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH BIŁGORAJ	25
15. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KARLINO	29
16. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KRAŚNIK	33
17. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH LUBLIN	37
18. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH SIEDLCE	39
19. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH USTROŃ	41
20. JAK MOŻESZ POMÓC?	43
21. WSPÓŁPRACA Z FIRMAMI	45
22. WŁADZE STOWARZYSZENIA	46

1. LIST DYREKTORKI KRAJOWEJ

Szanowni Państwo!

Przekazuję w Państwa ręce raport z działalności Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce za 2023 rok. To był intensywny czas wieloobszarowej pomocy, któremu przyświecał jeden główny, niezmienny od samego początku cel – zapewnienie dzieciom bezpiecznego, szczęśliwego dzieciństwa. Dzieciństwa pełnego ciepła, miłości, takiego które zaspokaja wszystkie potrzeby i odpowiednio przygotowuje do wejścia w dorosłe życie.

W Polsce żyje obecnie 72 tysiące dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, a ponad 330 tysięcy funkcjonuje na granicy skrajnego ubóstwa. Skala potrzeb pomocowych jest nadal bardzo duża, dlatego w 2023 roku dalej rozwijaliśmy zakres i jakość naszej pomocy zarówno w formie opieki zastępczej, jak i poprzez wspieranie rodzin zmagających się z kryzysem.

W ciągu całego roku 2023 z pomocy programów SOS Wiosek Dziecięcych **skorzystało 2203 polskich dzieci i dorosłych, w tym 1422 dzieci i młodzieży**, z czego 368 w opiece zastępczej i programach młodzieżowych, a 1054 w Programach Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie”.

Niestety, na drodze do pełnego wykorzystania naszego potencjału trafiamy na barierę nie do przejścia – w Polsce od kilku lat brakuje kandydatów na rodziców zastępczych. **W 2023 roku założyliśmy zaledwie jedną rodzinę SOS**. Choć mamy miejsce, zasoby i infrastrukturę gotowe na przyjęcie większej liczby rodzin, brak chętnych sprawia, że niektóre domy w naszych Wioskach SOS wciąż pozostają puste.

Oprócz działalności krajowej, musimy pamiętać, że wojna w Ukrainie dalej trwa, a mali uchodźcy wojenni nadal potrzebują ogromnego wsparcia – w tym momencie przede wszystkim psychologicznego i specjalistycznego. Niestety, nic nie wskazuje, aby piekło milionów osób miało się wkrótce zakończyć. Jednocześnie, nasi eksperci i pracownicy w całej Polsce dostrzegają rosnące zapotrzebowanie na wsparcie psychologa i psychiatry. W takiej sytuacji kluczowe jest zapewnienie przemyślanej pomocy, która spełnia realne potrzeby, a także może być kontynuowana i rozwijana przez wiele lat.

Ubiegły rok poświęciliśmy na rozwój sieci Centrów Specjalistycznych SOS – **w 2023 roku udało się otworzyć aż trzy takie miejsca!** Są to przestrzenie, w których dzieci zmagające się m.in. z traumą wojenną i problemami neurorozwojowymi mogą otrzymać bezpłatną, specjalistyczną pomoc. Obecnie dzieci z ukraińskiej oraz – w określonych przypadkach – polskiej pieczy zastępczej mogą korzystać z takiego wsparcia w Krakowie, Białymostku, Kraśniku, Siedlcach oraz Łaskach pod Warszawą. **W ciągu całego roku samo Centrum Specjalistyczne SOS w Łaskach przeprowadziło 3095 spotkań, wywiadów, konsultacji i zajęć merytorycznych, obejmując swoimi usługami łącznie 130 dzieci.**

Dzieci będące pod opieką naszych Programów SOS mają zapewnione wszystkie warunki potrzebne do prawidłowego, zdrowego rozwoju. Mają własną przestrzeń, czas na zabawę i rozwój swoich pasji, chodzą do szkoły i na zajęcia pozalekcyjne. Choć wszystko to powinno być standardem, w niektórych miejscach są to wielkie przywileje, na które mogą sobie pozwolić jedynie nieliczni. W Zimbabwe zaledwie 15 procent dzieci kończy szkołę ponadpodstawową, a tysiące najmłodszych mieszkańców kraju w ogóle nie pójdzie do szkoły ze względu na konieczność pracy zarobkowej. Mając na uwadze dobro dzieci na całym świecie, w maju 2023 roku rozpoczęliśmy kampanię „Chcę pójść do szkoły. Pomóż mi.”, której celem była zbiórka na edukację dzieci w Zimbabwe oraz zwiększenie świadomości nt. potrzeb w krajach afrykańskich.

To wszystko nie udałooby się, gdyby nie ciężka, piękna praca i wspólne zaangażowanie naszych pracowników, współpracowników, władz samorządowych, partnerów lokalnych, w tym organizacji pozarządowych oraz darczyńców. To dzięki Wam zdołaliśmy pomóc tak wielu dzieciom w Polsce i na świecie.

Wymienione działalności to jedynie część wszystkich projektów, akcji, kampanii, które miały miejsce w minionym roku – o ich szczegółach możecie Państwo przeczytać w poniższym raporcie. Gorąco zachęcam do lektury.

dr Aleksandra Granada

Dyrektorka Krajowa Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce

2. KIM JESTEŚMY?

KIM JESTEŚMY

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce to organizacja dobroczynna, która opiekuje się dziećmi opuszczonymi, osieroconymi tymi pochodzącymi z rodzin z wieloma problemami. Działamy w Polsce od 40 lat i w 2023 r. mieliśmy pod opieką 2169 polskich dzieci i dorosłych. **Jesteśmy częścią międzynarodowej organizacji SOS Children's Villages.**

NASZA WIZJA

Każde dziecko dorasta w rodzinie, otoczone miłością, szacunkiem i poczuciem bezpieczeństwa.

NASZA MISJA

- Tworzymy rodziny dla potrzebujących dzieci.
- Wspieramy rodziny w kryzysie, aby mogły wykorzystać swój potencjał i żyć w pełni funkcjonalnie.
- Pomagamy dzieciom w kształtowaniu swojej przyszłości.
- Uczestniczymy w rozwoju wspólnot lokalnych.

3. OBSZAR NASZEJ PRACY

Tworzymy rodziny – opieka zastępcza w formie rodzinnej

W Rodzinach SOS osierocone i opuszczone dzieci odnajdują na nowo miłość, szacunek i bezpieczeństwo. W każdej z Rodzin wychowuje się kilkoro dzieci, trafiają do nas głównie liczne rodzeństwa. W naszej pracy kładziemy duży nacisk na proces usamodzielniania. Dbamy o to, by, o ile sąd nie zalecił inaczej, dzieci utrzymywały kontakt ze swoimi rodzinami biologicznymi.

Opiekujemy się młodzieżą

W ramach działań Stowarzyszenia przygotowujemy młodzież do samodzielnego życia w Młodzieżowych Wspólnotach Mieszkaniowych, Domach Młodzieży oraz Mieszkaniu Chronionym. Są to miejsca, w których przy wsparciu specjalistów SOS Wiosek Dziecięcych, młodzież uczy się odpowiedzialności i przystosowania do dorosłego życia. Co ważne, to dziecko decyduje, czy i kiedy chce korzystać z danego Programu Młodzieżowego.

Opieka interwencyjna

Prowadzimy Rodzinne Domy Czasowego Pobytu przeznaczone dla dzieci, które w trybie interwencyjnym musiały opuścić środowisko rodzinne i oczekują decyzji sądu o ich dalszym losie.

Programy „SOS Rodzinie”

Wspieramy rodziny zagrożone rozpadem, dotknięte bezrobociem, niezaradnością, zmagające się z przemocą. W świetlicach wsparcia dziennego pomagamy dzieciom pokonać trudności szkolne i rozwijać zainteresowania. Organizujemy dodatkowe zajęcia i atrakcyjny wypoczynek. Rodziny objęte są wsparciem pracowników socjalnych.

Prawa dziecka

Rozwijamy działania promujące świadomość i wiedzę o prawach dziecka poprzez kampanie, szkolenia, organizację konferencji naukowych i warsztatów dla praktyków, a także publikację materiałów informacyjnych.

Polityka ochrony dziecka

W codziennej pracy nasze Stowarzyszenie bazuje na Konwencji o prawach dziecka (1989), Wytycznych ONZ w sprawie pieczy zastępczej wobec dzieci (2009) i Rezolucji w zakresie promocji i ochrony praw dziecka (2019) oraz prawodawstwie krajowym, przekładając zapisy prawne na standardy pracy z dziećmi. Takimi standardami jest Polityka Ochrony Dziecka, a mapę drogową dla naszej pracy stanowią dokumenty z niej wynikające. POD obejmuje standardy i mechanizmy zapewniające, że każda sytuacja, w której bezpieczeństwo dziecka może być naruszone, jest zgłaszana i odpowiednio procedowana.

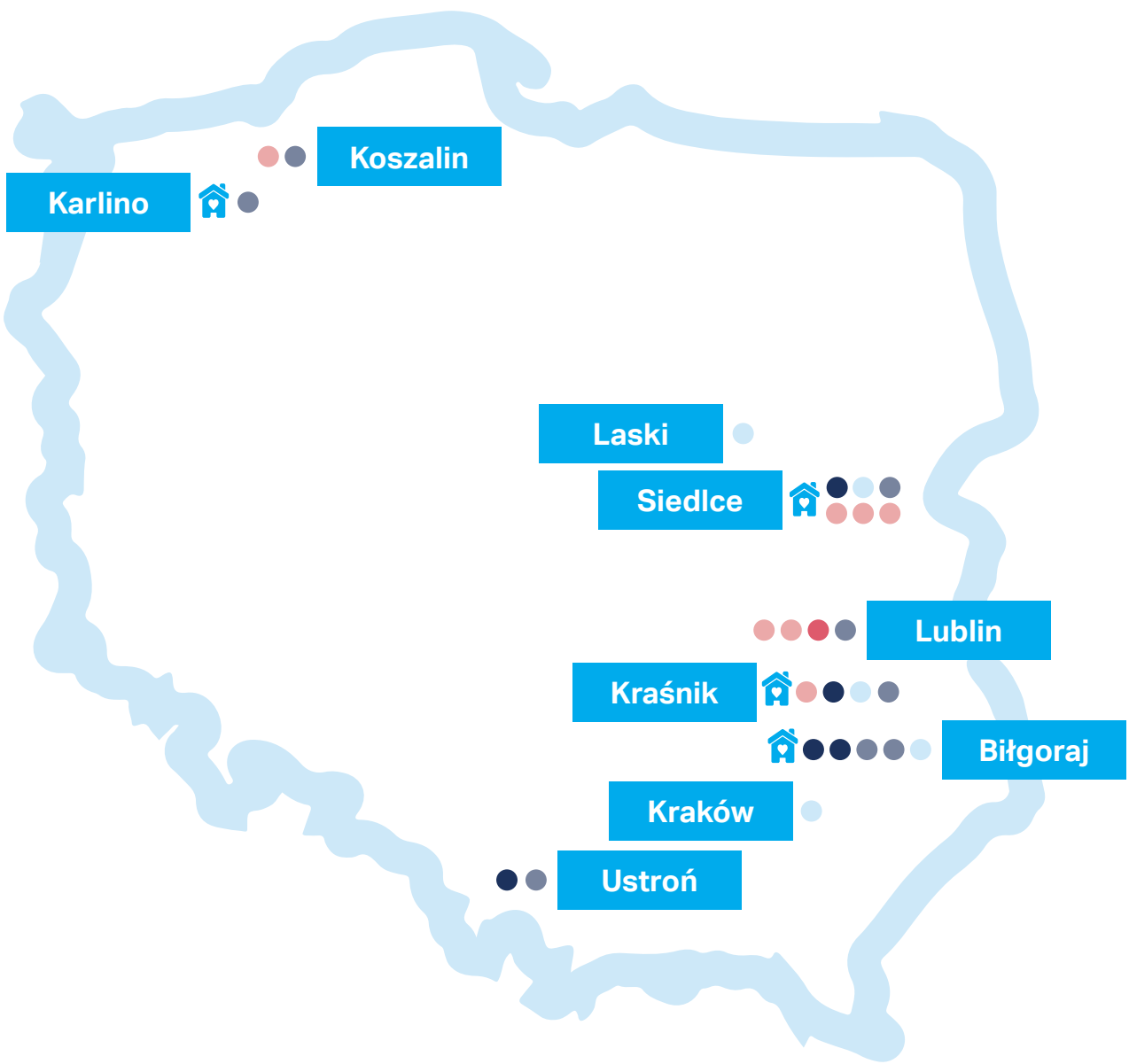
4. SOS W LICZBACH

W ciągu całego 2023 roku:

W ramach naszych działań prowadzimy:

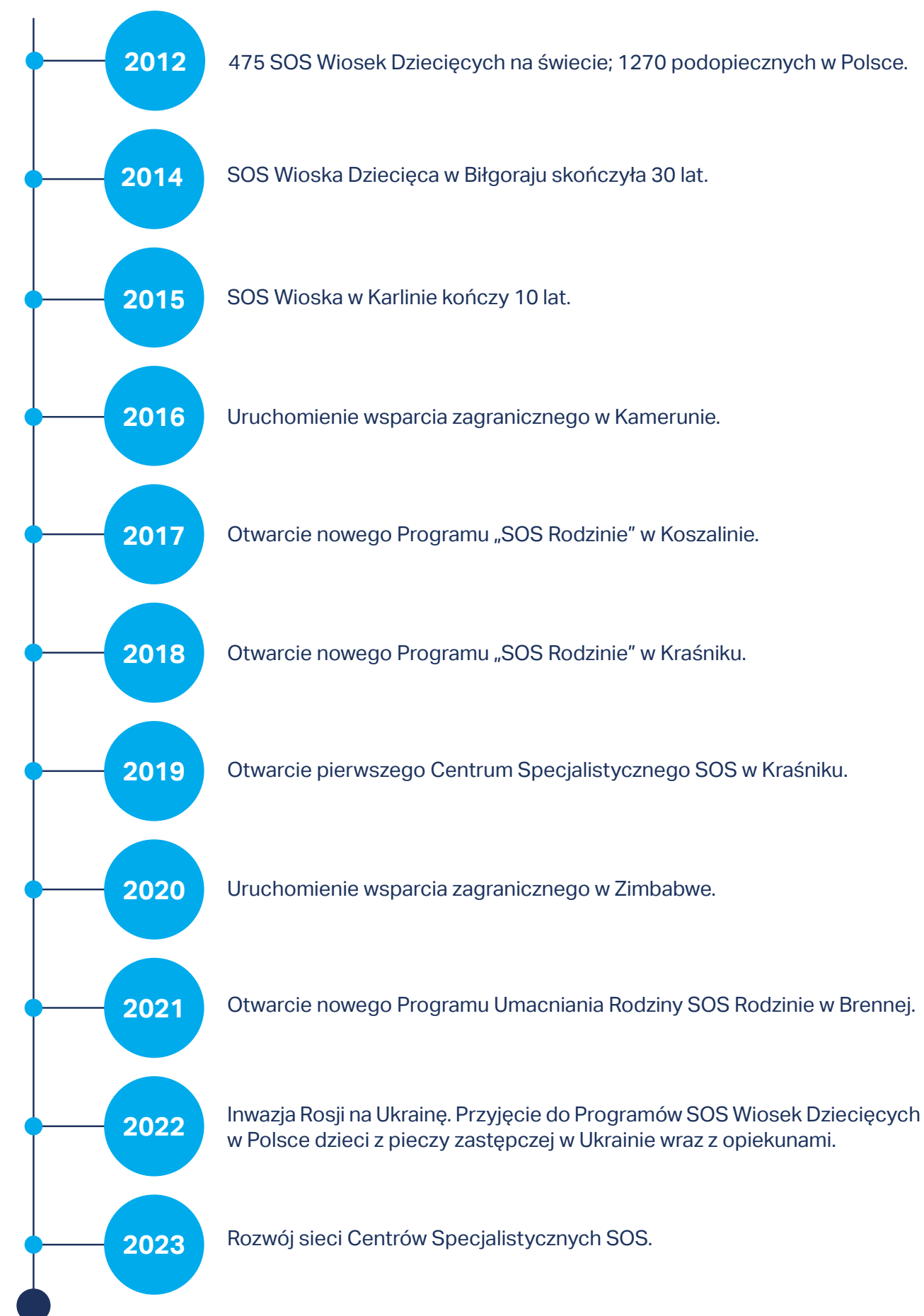
- 🏠 **4 Wioski Dziecięce SOS** w Biłgoraju, Kraśniku, Siedlcach i Karlinie,
- **2 Młodzieżowe Wspólnoty Mieszkaniowe SOS, 2 Domy Młodzieży SOS oraz 3 Mieszkanie treningowe SOS,**
- **8 Programów Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie”**
- **5 Centrów Specjalistycznych SOS,**
- **4 placówki interwencyjne, 1 placówka specjalistyczno-terapeutyczna,**
- **Dom dla Dzieci i Rodzin** z ukraińskiej pieczy zastępczej w Lublinie.

5. HISTORIA

Hermann Gmeiner, twórca SOS Wiosek Dziecięcych, pochodził z Austrii. Mając 5 lat stracił matkę, której ostatnie wypowiedziane przed śmiercią słowa: „Bądź zawsze dobry” towarzyszyły mu przez całe życie. Jako student medycyny założył pierwszą Wioskę Dziecięcą w Imst dla sierot wojennych. Były to początki działalności stowarzyszenia, któremu nadał łacińską nazwę „Societas Socialis” – w skrócie „SOS”. Jest to nawiązanie do międzynarodowego hasła wzywającego o pomoc na pełnym morzu: Save our Souls! (Ratujcie nasze dusze!).

6. SYTUACJA W KRAJU

Pieczą zastępczą w Polsce

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2022 r. wyniosła ogółem 73 400 osób, wobec 72 941 w 2021 r. (jest to wzrost o 0,6 procent). Dzieci w pieczy rodzinnej było 56 604, podczas gdy w pieczy instytucjonalnej przebywało 16 796 dzieci. W 2022 r. wskaźnik deinstytucjonalizacji wyniósł 77 procent – taki właśnie procent dzieci przebywał w rodzinnej pieczy zastępczej. Przy dołączeniu placówek typu rodzinnego liczba jest nawet większa, tj. 79,1 procent. Odsetek dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do ogólnej populacji dzieci w przedziale do 18. roku życia prawie nie zmienił się w porównaniu do odsetka z ostatnich pięciu lat i wynosił w 2022 r. 0,86 procent.

W 2022 r. z rodzin naturalnych do rodzinnych form pieczy zastępczej skierowanych zostało 9016 dzieci (wobec 8963 dzieci w 2021 r.), natomiast do form instytucjonalnych 4645 dzieci (wobec 4500 dzieci w 2021 r.). Łącznie w 2022 r. napłynęło do pieczy zastępczej z rodzin naturalnych 13 661 dzieci, aż o 198 dzieci więcej niż w roku 2021, a także więcej niż w każdym z poprzednich ośmiu lat. 92 procent dzieci umieszczono w pieczy po raz pierwszy, 7 procent po raz drugi, a 1 procent po raz trzeci lub kolejny. Oznacza to, że ponad tysiąc dzieci miało za sobą nieudaną próbę reintegracji z rodzicami biologicznymi. O 224 w stosunku do roku poprzedniego wzrosła natomiast liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.

W roku 2022 aż 1933 dzieci w wieku poniżej 10 r.ż., które napłynęły z rodzin naturalnych, zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (z wyłączeniem placówek typu rodzinnego). 973 spośród tych dzieci miało 6 lat i mniej, choć zgodnie z obowiązującymi przepisami do placówek nie powinny trafiać dzieci poniżej 10. roku życia.

Na koniec 2022 r. w pieczy zastępczej przebywało 10 931 osób, które ukończyły 18. rok życia i kontynuowały naukę. Osoby pełnoletnie stanowiły zatem prawie 15 procent ogółu osób objętych pieczą zastępczą na koniec 2022 r. W 2022 r. 4596 osób pełnoletnich opuściło rodzinne formy pieczy zastępczej. W 2022 r. 2285 pełnoletnich osób opuściło placówki, z czego aż 26 procent powróciło do swoich rodzin naturalnych, natomiast 60 procent założyło własne gospodarstwa domowe. W zestawieniu z 78 procent młodych osób, które założyły własne gospodarstwa domowe opuszczając rodziny zastępcze, świadczyć to może o słabszym przygotowaniu do wejścia w dorosłość wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Jednocześnie sukcesywnie spada liczba młodych osób, które po opuszczeniu pieczy zastępczej wracają do swoich rodzin pochodzenia.

W 2022 funkcjonowała mniejsza liczba rodzin zastępczych niż w roku poprzednim (spadek o 408 rodzin), ale powiększyła się liczba rodzinnych domów dziecka (wzrost o 7 procent w stosunku do roku 2021). Zaobserwowano wzrost liczby nowo powstałych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Na dzień 31 grudnia 2022 r. w Polsce działało 1306 form pieczy instytucjonalnej, czyli o 12 więcej niż rok wcześniej. Jednocześnie średnia liczba wychowanków w placówkach pozostała taka sama jak w roku poprzednim, tj. 13 wychowanków.

W roku 2022 przeszkolono 3934 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnych domów dziecka lub prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Na koniec roku 2022 w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 91 małoletnich matek, a 40 w pieczy instytucjonalnej. Na koniec 2022 r. w pieczy zastępczej przebywało 8844 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (12 procent wszystkich dzieci w pieczy); 6838 spośród tych dzieci przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej, a 2006 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W tym samym roku w pieczy przebywało 2694 dzieci ze zdiagnozowanym Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych FASD.

Wsparcie rodziny w Polsce

Na podstawie informacji Rady Ministrów o realizacji w 2022 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2022 r. zatrudnionych było 3699 asystentów rodziny. Stanowi to spadek o 2 procent w stosunku do 2021 roku. 87 procent osób pracowało w oparciu o umowę o pracę (zadaniowy czas pracy), analogiczne do stanu z roku ubiegłego. Asystenci są zatrudnieni w 90 procent gmin na terenie kraju (spadek o 1 procent w stosunku do roku 2021). Zanotowano również 16,1 procent wzrost funduszy przeznaczonych na zatrudnienie asystentów rodziny.

Z usług asystentów rodziny w 2022 r. skorzystało ogółem 42 527 rodzin (w 2021 było to 43 188). 10 034 rodziny zobowiązane zostały do współpracy z asystentem przez sąd (wzrost o ok. 3 procent w stosunku do 2021 r.). Na jednego asystenta rodziny przeciętnie przypada średnio 11 rodzin (wzrost o 2 rodziny w stosunku do 2021). Ze wsparcia asystentów „z ustawy za życiem” skorzystały 704 rodziny – spadek o ok. 25 procent. Wśród wspieranych kobiet odnotowano 107 rodzin z kobietą w zagrożonej ciąży (spadek o 24 procent w stosunku do 2021 r.). Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wyniósł 25 miesięcy (w 2017 było to 15 miesięcy, w 2018 – 17 miesięcy, w 2019 – 21 miesięcy, w 2020 – 25 miesięcy, w 2021 – 26 miesięcy). Po raz pierwszy od 2017 r. odnotowano skrócenie czasu pracy.

Spółród 42 527 rodzin, z którymi asystenci rodziny prowadzili pracę w 2022 r., dla 13 472 rodzin (co stanowi 32 procent ogółu rodzin korzystających z pomocy asystentów) współpraca ta zakończyła się w 2022 r., w tym w 5749 (43 procent) przypadkach nastąpiło to w związku z osiągnięciem założonych celów. Oznacza to utrzymanie wskaźnika na podobnym poziomie w stosunku do poprzedniego roku. W 36 procent przypadków praca została zakończona ze względu na brak współpracy ze strony rodziny. W 8 procent sytuacji zmieniono metodę pracy. W 11 procent przypadków pracę zakończono ze względu na brak efektów. 2 procent przypadków stanowią inne powody.

W 2022 r. funkcjonowały 2044 placówki wsparcia dziennego, w tym 1103 placówki niepubliczne. Liczba ta oznacza, że w stosunku do 2022 r. funkcjonowało o 17 placówek wsparcia dziennego więcej. Do gminnych placówek wsparcia dziennego uczęszczało w roku sprawozdawczym 37 010 dzieci (w 2021 było to 31 507 dzieci). Oznacza to wzrost liczby dzieci uczęszczających o 5503 osoby w stosunku do roku 2022. Trend jest niepokojący – o 3 osoby wzrosła średnia liczba dzieci w placówce, co może wiązać się z mniejszą ilością czasu poświęcanego na indywidualną pracę z dzieckiem.

W 2022 r. placówki typu opiekuńczego stanowiły 60 procent ogółu placówek wsparcia dziennego. Placówki specjalistyczne i pracy podwórkowej stanowiły odpowiednio 21 procent i 19 procent ogółu placówek. Poziom został utrzymany w stosunku do roku poprzedniego. Ponadto w 2022 r. działały 64 (wzrost o 7 rok do roku) placówki wsparcia dziennego o charakterze ponadgminnym, w tym 35 (6 więcej niż w 2021r.) z nich prowadzone były przez podmiot inny niż samorząd powiatowy.

W 2022 r. funkcjonowały 73 rodziny wspierające, co stanowi znaczący wzrost w stosunku do 2021 r., aż o 14 rodzin (poziom z 2017 r. to 107 rodzin). 13 rodzin prowadziło pracę krócej niż 3 miesiące, 48 rodzin prowadziło pracę krócej niż 12 miesięcy, 12 pracowało dłużej niż rok. Ze wsparcia ze strony ogółu rodzin skorzystało 70 rodzin potrzebujących pomocy (5 więcej niż w 2021 r.).

7. KLUCZOWI PARTNERZY NA SZCZEBLU KRAJOWYM

W 2023 r. na podstawie umów z władzami samorządowymi (powiatowymi i gminnymi), realizowaliśmy zadania publiczne – wśród nich 7 w ramach opieki zastępczej, 1 na mieszkanie chronione i 13 w obszarze wsparcia rodziny. Dodatkowo podpisaliśmy umowy o współpracy na rzecz pomocy dziecku i rodzinie z władzami Gminy Brenna i władzami Powiatu Kraśnik. Angażowaliśmy się w takie programy, jak Europejski Fundusz Strukturalny – program zorientowany na zapobieganie wykluczeniu społecznemu, a także w program Narodowego Instytutu Wolności - opracowanie modeli usamodzielnienia – opieka zastępcza i rodzina wieloproblemowa.

8. OPIEKA ZASTĘPCZA

W roku 2023 przyjęliśmy do opieki zastępczej 58 dzieci, rok wcześniej 75 dzieci, w latach 2021-2021 łącznie 70 dzieci. Nie jesteśmy w stanie odpowiedzieć na zgłaszane z całej Polski potrzeby przyjęcia dzieci do pieczy zastępczej. Odnotowaliśmy zgłoszenia 586 dzieci, w tym 110 to dzieci w wieku od kilku tygodni/m-cy do lat 3. Niektóre zgłoszenia były powielane w różnych lokalizacjach SOS, co świadczy o wyzwaniach związanych z dostępnością miejsc, szczególnie w rodzinnej opiece zastępczej dla dzieci, w tym dla małych dzieci.

W roku 2023 z naszej pomocy przestało korzystać 65 osób (w 2022 roku 57 osób z pieczy zastępczej i programów młodzieżowych, a w 2021 – 63 osoby), w tym 35 zaczęło samodzielne życie, 14 przeszło do instytucjonalnej opieki zastępczej, 2 – do rodzinnej, 12 zintegrowało się ze swoimi rodzinami pochodzenia, a 2 oddano do adopcji. Średnia liczba dzieci w rodzinach SOS po wzroście w roku 2022, ponownie zmalała i wynosiła 4,3 (w roku 2022 – 4,7, tendencja malejąca od 2013 r. – 5,5, 2018 r. – 5,0).

Naszym podopiecznym zaoferowaliśmy szeroką gamę zajęć dodatkowych, średnio w 5 zajęciach uczestniczył każdy podopieczny pieczy zastępczej. Zajęcia realizowane były z różną częstotliwością, od cotygodniowych, cyklicznych zajęć realizowanych w oparciu o PPD, po zajęcia rekreacyjne, realizowane w okresach wypoczynku weekendowego czy wakacyjnego.

Poza codzienną opieką rodziców SOS czy wychowawców, nasi podopieczni korzystali z szerokiej opieki specjalistycznej, zarówno ze strony naszych wewnętrznych specjalistów, jak i z konsultacji zewnętrznych. Dzieci i młodzież korzystają ze wsparcia m.in. lekarzy pediatrów, psychologów, pedagogów, logopedów, terapeutów i psychoterapeutów, neurologów czy psychiatrów dziecięcych.

Wyzwania

W Polsce, jak również w naszej organizacji, nie mamy wystarczającej liczby kandydatów by tworzyć nowe rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym formy umożliwiające umieszczenie dzieci w trybie interwencyjnym. W związku z tym potrzebujące dzieci przyjęliśmy – często w trybie pilnym – nie tylko do placówek interwencyjnych, ale również do rodzin SOS już funkcjonujących. Stanowi to ogromne wyzwanie dla rodzica SOS oraz całego systemu rodziny SOS.

9. UMACNIANIE RODZIN

Na koniec 2023 roku pod opieką Programów Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” (PUR), znajdowało się 445 rodzin, w których wychowuje się 967 dzieci. Do Programów Umacniania Rodziny dołączyło 115 rodzin (w 2022 roku – 91 rodzin, 2021 r. – 102 nowe rodziny, w 2020 r. – 65 rodzin). Z pomocy Programów Umacniania Rodziny przestało korzystać 67 rodzin, podczas gdy w roku 2022 były to aż 154 rodziny, a w 2021 r. – 194 rodziny.

W 2023 r. można więc zauważyć tendencję stabilizacyjną beneficjentów „SOS Rodzinie”. Po serii dwóch lat z dużą liczbą usamodzielnień i odejść z programów, rok 2023 to jedynie 67 rodzin opuszczających wsparcie. Jednocześnie przyjęto 115 rodzin, co sprawia, że niemal co czwarta rodzina jest na początku pracy nad poprawą własnej sytuacji. Perspektywa „odmłodzenia” grupy docelowej przesuwa się również na 2024 rok, jako że ze względu na zakończenie okresu trwania projektu Rzecznika Praw Obywatelskich w Siedlcach planowane są usamodzielnienia rodzin z lokalizacji Domanice. Jednocześnie nastawienie na rozwój nowych rokujących lokalizacji (Wodynie, Zakrzówek, Świeszyno) przyniesie napływ nowych rodzin do Programu „SOS Rodzinie”.

Kolejną z ciekawych prawidłowości wspomnianych w poprzednim akapicie, jakie można zaobserwować, jest otwartość na zmianę lokalizacji działań. Rozwijane są nowe lokalizacje, podpisywane są porozumienia o współpracy z nowymi gminami (Księżpól, być może Frampol w 2024 r.). Praca z rodzinami w nowych lokalizacjach jest postrzegana jako większe wyzwanie, dające satysfakcję pracownikom. Szczególnie zauważalne jest to w programach przez wiele lat zakorzenionych w tych samych lokalizacjach.

10. OPIEKA NAD MŁODZIEŻĄ

Młodzież uczestniczyła w szeregu zajęć mających na celu ich aktywizację zawodową i zdobywanie dodatkowych kwalifikacji w celu lepszego startu w samodzielne życie. Oferta dla młodych w pieczy zastępczej i opiece ograniczonej objęła 258 aktywności, realizowanych z różną częstotliwością. Młodzież w PUR skorzystała ze 111 aktywności, które zapewniała nasza organizacja, szkoły, czy inne współpracujące ze Stowarzyszeniem instytucje. Za sukces uznaliśmy działania samorzeczników młodzieży, o których więcej przeczytać można w rozdziale dotyczącym rzecznictwa.

Wyzwania

W roku 2023 usamodzielniało się 35 młodych dorosłych, natomiast tylko 18 osób, a zatem prawie 50 procent, usamodzielniało się zgodnie z indywidualnym programem usamodzielnienia. Jednocześnie 17 osób podjęło decyzję o wcześniejszym niż zaplanowane usamodzielnieniu, z wykorzystaniem środków zaoszczędzonych podczas pobytu pod opieką zastępczą SOS. Motywowanie młodych dorosłych do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia zgodnie z jego założeniami nadal stanowi znaczące wyzwanie.

11. DZIAŁANIA RZECZNICZE

Projekt partnerstwo dla samodzielności

W roku 2023 kontynuowano realizację projektu „Partnerstwo dla samodzielności”, finansowanego ze środków programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030”. Projekt ten obejmował lata 2021-2023. Opracowane w 2022 r. dwa innowacyjne modele standardów usamodzielnienia (a) z pieczy zastępczej i (b) rodziny wieloproblemowej były prezentowane w trakcie czterech debat panelowych on-line oraz konferencji podsumowującej w Lublinie.

Debaty poświęcone modelowi usamodzielnienia rodziny z wieloma problemami, pt. „Niezależni – samodzielni”, odbyły się (a) we współpracy z Programem SOS Wiosek Dziecięcych Biłgoraj oraz Uniwersyte-tem Jana Długosza w Częstochowie a także w partnerstwie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Biłgoraju oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Biłgoraju, w dniu 15 maja 2023 r., a także (b) we współpracy z Programem SOS Wiosek Dziecięcych Karlino oraz Uniwersyte-tem Jana Długosza w Częstochowie i w partnerstwie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Białogardzie, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świeszynie oraz Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Karlinie. W debatach wzięli udział profesjonaliści, naukowcy oraz eksperci przez doświadczenie, samorzecznicy.

Debaty poświęcone modelowi usamodzielnienia z pieczy zastępczej, pt. „Wchodzę w samodzielność” odbyły się (a) we współpracy z Programem SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik i Uniwersyte-tem Rzeszowskim oraz w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku w dniu 15 czerwca 2023 r., oraz (b) we współpracy z Programem SOS Wiosek Dziecięcych Siedlce i Uniwersyte-tem w Siedlcach, a także w partnerstwie z Kołem Naukowym Pedagogów Kreatywnych im. Hanny Gumplich i z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Siedlcach w dniu 27 października 2023 r. Wśród prelegentów byli obecni przedstawiciele świata nauki, profesjonaliści, jak i przedstawiciele młodych usamodzielnio-nych lub usamodzielniających się z pieczy zastępczej osób. To oni, jako eksperci przez doświadczenie, wnieśli perspektywę osób korzystających z rozwiązań oferowanych w modelu.

Zaangażowanie w debaty panelowe przedstawicieli samorządów: ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, ma na celu dzielenie się rozwiązaniami zaproponowanymi w modelach, omawianie wyzwań związanych z efektywnymi procesami usamodzielniania, jak i planowa-nie wdrażania propozycji wypracowanych w ramach projektu.

15 listopada 2023 r. miała miejsce konferencja „Partnerstwo dla samodzielności” zorganizowana przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce we współpracy z Uniwersyte-tem Marii Curie-Skłodow-skiej w Lublinie. Patronat nad konferencją objęli Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski i Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk. Konferencja była okazją do zaprezentowania innowacyjnych modeli opracowanych w ramach projektu, ale także do wysłuchania rozwiązań, które wdrażane są w zakresie wspierania rodziny oraz usamodzielniania z pieczy zastępczej przez organizacje pozarządowe, takie jak Fundacja Dialog z Białegostoku czy Fundacja Robinson Crusoe z Warszawy, a także instytucje samorządowe, jak Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie, Centrum Usług Społecznych w Opolu Lubelskim i Świdniku oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. W trakcie konferencji miała miejsce debata na temat możliwości wdrażania modeli w praktykę instytucji samorządowych. Mocny głos samorzeczników wybrzmiał podczas wydarzenia, kierując uwagę zgromadzonych na znaczenie partnerstwa w opracowywaniu rozwiązań służących wsparciu rodziny, bądź usamodzielniającej się młodzieży.

Wartym podkreślenia jest zaangażowanie w projekt osób, które są odbiorcami działań organizacji poza-rządowych czy instytucji samorządowych, zaangażowanie w charakterze równoprawnych partnerów, przedstawiających swój punkt widzenia, wnoszących do dyskusji doświadczenie i nakierujących na tworzenie jak najbardziej adekwatnych rozwiązań i propozycji systemowych.

Stowarzyszenie, mówiąc o samorzecznikach, ekspertach przez doświadczenie, przyjmuje następujące rozumienie tych terminów za literaturą przedmiotu. Jako ekspertów przez doświadczenie określa się osoby wnoszące do wybranej dziedziny życia unikalne zestawy doświadczeń i spojrzenia, często nieosiągalne dla ekspertów pojmowanych w tradycyjny sposób, czyli ekspertów przez wykształcenie.

W projektach z udziałem ekspertów poprzez doświadczenie, samorzeczników, nie chodzi tylko o głos w własnej sprawie. Opinie osób korzystających z różnego rodzaju usług oferowanych przez system pomocy społecznej stanowią bowiem ważne źródło wiedzy w pracy socjalnej czy w wsparciu rodziny. Współpraca z ekspertami przez doświadczenie i działania samorzecznicze tych osób przekładają się też na wzrost postaw obywatelskich i umacnianie kapitału społecznego. Rozwiązania zaproponowane w modelach zostały też przedstawione w ówczesnym Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, w czasie spotkania z kierownictwem ministerstwa w dniu 26 czerwca 2023 r.

W ramach mailingu rzeczniczego przygotowane modele przekazano do wielu powiatowych centrów pomocy społecznej oraz ośrodków pomocy społecznej, jak i organizacji pozarządowych działających w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Celem tego działania w perspektywie długofalowej jest implementacja opracowanych modeli usamodzielnienia, które będą mogły wpłynąć pozytywnie na kształtowanie polityk publicznych w zakresie wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej, prowadząc do trwałych rozwiązań instytucjonalnych.

Modele pobrać można ze strony: <https://wioskisos.org/partnerstwo-dla-samodzielności/>

Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

W odpowiedzi na zaproszenie ówczesnego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Stowarzy-szenie przygotowało uwagi do projektu z 24 listopada 2023 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodzi-ny i systemie pieczy zastępczej.

Podkreśliliśmy, m.in., znaczenie standardów pracy asystenta rodziny, w tym zwróciliśmy uwagę na nieprecyzyjne zapisy mogące prowadzić do zobowiązania asystentów do pracy z więcej niż piętnastoma środowiskami rodzinnymi, jak ma to miejsce obecnie, a tym samym do obniżenia standardów pracy asystenta. Zwracaliśmy uwagę na konieczność współpracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wychowywaniu dzieci opartej na dobrowolności, jako że dobrowolność jest podstawą efektywnej pracy.

W projekcie nowelizacji przedstawiono możliwość tworzenia rodziny opiekuńczej przez rodziców zastępczych dla osób z niepełnosprawnością dorastających w danej rodzinie zastępczej. Zapropono-waliśmy poszerzenie grupy osób mogących prowadzić rodziny opiekuńcze o osoby z kręgu rodziny zastępczej. Wskazaliśmy także na konieczność podjęcia szeroko zakrojonych działań na rzecz deinstytucjonalizacji oferty dla osób z niepełnosprawnościami opuszczających pieczę zastępczą, w tym instytucjonalną.

Zwracaliśmy także uwagę na konieczność ustanowienia w polskim porządku prawnym stanowiska przedstawiciela dziecka rozdzielonego z rodziną lub zagrożonego takim rozdzieleniem. Byłaby to osoba reprezentująca interes oraz głos dziecka, którego dotyczy postępowanie. Przedstawiciel dziecka byłby w stałym kontakcie z dzieckiem i miał wgląd w opinię dziecka o sprawie go dotyczącej: jakości bieżącej opieki, perspektywy wobec planowanych rozwiązań (reintegracja, adopcja, dalsze pozostawanie w rodzinnej pieczy zastępczej), informacji, które dziecko chciałoby przekazać instytucjom decydującym w jego/jej sprawie. Przedstawiciel dziecka byłby zobowiązany do uczestniczenia w zespołach okresowych i stanowiłby stronę podczas postępowania sądowego, reprezentując dziecko. Co więcej, ponieważ nowelizacja kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wprowadziła zwiększoną ochronę małoletnich, konieczne są dalsze działania, które uwzględnią najlepszy interes dziecka w zakresie życia rodzinnego przed sądami opiekuńczymi, bądź w związku z działaniami na rzecz umieszczenia dziecka poza rodziną pochodzenia. W sytuacji powrotu dziecka do rodziny pochodzenia konieczny jest monitoring jakości powrotu i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego. Osobą, która realizuje to działanie nie powinien być asystent rodziny, dlatego konieczne staje się powołanie przedstawiciela dziecka rozdzielonego z rodziną lub zagrożonego takim rozdzieleniem.

Podkreślaliśmy także konieczność wprowadzenia możliwości zatrudniania rodziców zastępczych, czy też prowadzących rodzinne domy dziecka, w oparciu o umowę o pracę z wyłączonym 40-godzinnym tygodniem pracy. Ten postulat jest podnoszony przez nas od lat, co w obliczu kryzysu rodzicielstwa zastępczego wydaje się niezwykle palącą kwestią.

Zaprezentowaliśmy także rozwiązania dotyczące usamodzielniania osób z pieczy zastępczej zebrane w modelu „Wchodzę w samodzielność”, który powstał w ramach projektu „Partnerstwo dla samodzielności”.

Rzecznictwo dotyczące sytuacji dzieci uchodźców z ukrainy

Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce” mając na celu dobro dzieci uchodźców, którzy przybyli do Polski będąc umieszczonymi w pieczy zastępczej w Ukrainie oraz monitorując wyzwania związane z opieką tymczasową, kontynuuje podjęte w 2022 r. działania i włącza się w pracę grupy roboczej Child Protection Sub Working Group, która jest koordynowana przez UNHCR, Unicef oraz Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

12. WSPARCIE NA RZECZ UKRAINY

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce w 2023 roku konsekwentnie kontynuowało rozpoczętą rok wcześniej pomoc dla dzieci ukraińskich oraz ich opiekunów przebywających w Polsce od momentu wybuchu wojny w Ukrainie. Nasze działania koncentrowały się w obszarze zdrowia psychicznego i wsparcia psychospołecznego, a także w obszarze bezpośredniej pomocy materialnej. Część projektów była bezpośrednią kontynuacją działań podjętych w 2022 r., a część była nowymi projektami stanowiącymi odpowiedź na zmieniające się potrzeby uchodźców ukraińskich po blisko roku pobytu w Polsce.

W pierwszym kwartale 2023 r. zrealizowaliśmy drugą edycję programu pomocy bezpośredniej w formie bonów towarowych (wzorowanym na schemacie krótkookresowej pomocy realizowanej m.in. przez UNHCR w kryzysach humanitarnych – tzw. CVA Cash and Voucher Assistance) skierowaną do znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej ukraińskich rodzin zastępczych oraz rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami, rozproszonymi po całej Polsce. Bony Sodexo o wartości 450 zł na każdego członka rodziny były dystrybuowane w dwóch transzach bezpośrednio przez Stowarzyszenie. Łącznie program objął 2298 osób, w tym 1382 dzieci, którym przekazaliśmy 4220 bonów umożliwiających zakup niezbędnych artykułów (przede wszystkim żywności, leków, odzieży, zabawek, sprzętów AGD itp.).

Jednocześnie w styczniu 2023 r. uruchomiliśmy Program Medyczny SOS skierowany do ukraińskich rodzin zastępczych, opiekunów dzieci ukraińskich objętych opieką tymczasową oraz opiekunów dzieci ukraińskich z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami, a także do dorosłych – opiekunów dzieci, jeśli ich pogarszający się stan zdrowia, w przypadku nieobjęcia naszym wsparciem, mógłby doprowadzić do wykluczenia ich ze sprawowania opieki nad dziećmi. Program medyczny był realizowany we współpracy z organizacjami partnerskimi, w tym partnerami z Koalicji na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej i polegał na finansowaniu prywatnych usług medycznych z zakresu podstawowej opieki medycznej oraz wizyt i konsultacji specjalistycznych w obszarze zdrowia psychicznego (w tym usług psychologicznych i psychiatrycznych) oraz rehabilitacyjnych. Stowarzyszenie pokrywało ryczałtowo koszty wizyt do kwoty 2 000 zł na beneficjenta. Łącznie program medyczny wsparł ponad 250 osób. Problem z dostępem do usług medycznych w Polsce był wymieniany w ankietach potrzeb ukraińskich uchodźców na drugim miejscu, zaraz za wsparciem finansowym.

W całym okresie sprawozdawczym rozwijaliśmy nasz projekt flagowy – sieć Centrów Specjalistycznych SOS dla dzieci ukraińskich. Pierwsze takie centrum powstało w Laskach pod Warszawą w grudniu 2022 r. Jego beneficjentami były ukraińskie dzieci i młodzież, których trudności w codziennym funkcjonowaniu wynikały z zaburzeń neurorozwojowych, jak też traum i zaburzeń lękowych będących skutkiem doświadczeń wojennych. Centrum przyjmowało także dzieci ukraińskie oraz polskie wychowujące się w pieczy zastępczej oraz w rodzinach biologicznych z wieloma problemami, objętych wsparciem asystenta rodziny. Centrum Specjalistyczne SOS w Laskach oferowało pomoc psychologiczną, wielospecjalistyczną diagnozę funkcjonowania dziecka, indywidualne i grupowe zajęcia wspomagające rozwój prowadzone przez psychologa, pedagoga, logopedę, a także porady i konsultacje dla opiekunów dotyczące problemów rozwojowych i możliwości rozwoju ich dziecka. Dodatkowo centrum służyło pomocą prawną i medyczną, oraz prowadziło pomoc psychoedukacyjną. W 2023 r. Centrum w Laskach przeprowadziło 3095 spotkań, wywiadów, konsultacji i zajęć merytorycznych, obejmując swoimi usługami łącznie 130 dzieci. Ze wsparcia w zakresie terapii psychologicznej, logopedycznej i integracji sensorycznej skorzystało ponad 80 procent beneficjentów Centrum. Kolejne Centrum Specjalistyczne SOS dla rodzin ukraińskich otworzyliśmy w Krakowie w grudniu 2023 r.

Dodatkowo w okresie wakacyjnym zorganizowaliśmy razem z naszym partnerem, Stowarzyszeniem Folkowisko z Roztocza, turnusy terapeutyczno-wypoczynkowe dla dzieci i ich opiekunów, którzy przyjechali bezpośrednio z Ukrainy – w szczególności dla dzieci, których ojcowie zginęli na froncie w wyniku działań zbrojnych po 24 lutego 2022 r. Założeniem projektu było połączenie wypoczynku ukraińskich dzieci z warsztatami terapeutycznymi w bezpiecznych warunkach na terenie Polski. Projekt objął wsparciem 160 osób, w tym 100 dzieci.

Ze wsparcia psychospołecznego w postaci grupowych zajęć TeamUp, realizowanych przez Stowarzyszenie SOS w różnych częściach kraju, skorzystało w 2023 roku 266 dzieci i młodzieży ukraińskiej, a od wybuchu wojny w Ukrainie blisko 300 dzieci.

W 2023 roku w naszych Programach SOS w Biłgoraju, Karlinie, Kraśniku, Lublinie i Siedlcach nadal przebywało 114 ukraińskich dzieci oraz 34 opiekunów, z których zdecydowaną większość stanowiły dzieci z ukraińskiej pieczy zastępczej ewakuowane w lutym 2022 roku z placówek w centrum i na wschodzie kraju, prowadzonych przez naszą siostrzaną organizację – SOS Ukraina. Wszystkie 148 osób z Ukrainy otrzymało od naszego Stowarzyszenia bezpłatne zakwaterowanie, wyżywienie, pełne wsparcie materialne oraz pomoc specjalistyczną.

13. WSPARCIE ZAGRANICZNE

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce kontynuowało w 2023 roku działania projektowe na rzecz zrównoważonego rozwoju, angażując się we wspieranie dzieci poza granicami Polski. Łączna roczna kwota wsparcia międzynarodowego w 2023 roku wyniosła 2621 tys. PLN i była na podobnym poziomie co w roku poprzednim. Pomoc finansowana ze środków pozyskanych od polskich darczyńców trafiła bezpośrednio do 2952 osób w Zimbabwe oraz do ponad 2 tys. osób w Kamerunie, obejmując projekty z obszaru społecznych i finansowych celów zrównoważonego rozwoju.

W 2023 r. w Zimbabwe wspieraliśmy przede wszystkim projekty poprawiające jakość edukacji dzieci oraz dostęp do edukacji szkolnej na poziomie podstawowym poprzez pokrywanie czesnego oraz innych opłat szkolnych. Dodatkowo wspieraliśmy programy umacniania rodziny oraz kampanie na temat prewencji uzależnień wśród dzieci i młodzieży. W Kamerunie wspieraliśmy kursy kształcenia zawodowego dla młodzieży, szkolenia opiekunów dzieci zwiększające ich umiejętności rodzicielskie i wiedzę o prawach dziecka oraz programy zdrowotne. W obu krajach dofinansowaliśmy również programy z obszaru zdrowia psychospołecznego, przeciwdziałania przemocy domowej, przeciwdziałania wykorzystywaniu dzieci do pracy, w tym zapobiegania utracie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Warto podkreślić, że nasze wsparcie dla SOS Zimbabwe oraz SOS Kamerun utrzymuje się na stałym poziomie od kilku lat, przyczyniając się do zapewnienia trwałości i stabilności realizowanych projektów.

Naszym celem było również zadbanie o dobre zdrowie i jakość życia, co udało nam się osiągnąć poprzez zorganizowanie dostępu do opieki medycznej i promocję higieny. Ponadto wsparliśmy szkoły w zakresie spełnienia podstawowych potrzeb, w myśl przesłania – „Zero głodu” oraz „Czysta woda i warunki sanitarne”, np. poprzez projekty odwiertów studni zasilanych energią słoneczną, dających dostęp do wody pitnej i tworzących warunki do uprawy owoców i warzyw. Dużą część projektów stanowiły działania mające na celu poprawę warunków ekonomicznych rodzin, co bezpośrednio przełożyło się na dostęp do środków niezbędnych do zapewnienia dzieciom właściwej opieki – rodziny otrzymały niezbędne pakiety do rozpoczęcia własnych działalności, zaczynając od montażu kurników, chlewów i systemów nawadniania ogrodów społecznych, przez dostarczanie zestawów i materiałów do budowy pomieszczeń gospodarczych i uli; nasion oraz młodych kurczaków; a kończąc na szkoleniach z prowadzenia upraw czy hodowli zwierząt.

14. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH BIŁGORAJ

Rok 2023 w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Biłgoraj był czasem intensywnej pracy i rozwoju. Opieką w Rodzinach SOS, placówce specjalistyczno-terapeutycznej i interwencyjnej objęliśmy 77 podopiecznych, przyjęliśmy 7 dzieci, a 2 podopiecznych zamieszkało w Domu Młodzieży SOS w Lublinie. W Programach „SOS Rodzinie” wsparliśmy 169 rodzin, w których wychowywało się 376 dzieci i młodzieży. 15 rodzin usamodzielniało się, 8 odeszło z innych przyczyn.

W 2023 r. podejmowaliśmy szereg działań związanych ze zwiększaniem świadomości podopiecznych w zakresie praw dziecka. W związku z tym prowadziliśmy warsztaty dla dzieci oraz cykliczne spotkania z dziećmi i opiekunami dotyczące praw dziecka. Aby podkreślić znaczenie tego tematu zorganizowaliśmy imprezę integracyjną V Dzień Dziecka i Rodziny z udziałem społeczności lokalnej pod hasłem „Moje prawa ważna sprawa”. Parada postaci z bajek z emblematami praw dziecka wywarła duże wrażenie. Wielu z naszych podopiecznych wzięło udział w konkursie plastycznym promującym prawa dziecka. Pogłębieniu świadomości praw dziecka służyła też ulotka dotycząca praw oraz magnesy z zapisanymi prawami rozdawane dzieciom i dorosłym. W tym roku zwróciliśmy w naszej pracy z dziećmi uwagę szczególnie na jedno z praw, partycypację, udział w sprawach dotyczących ich samych. W tym celu utworzyliśmy w ramach samorządu grupę, która jeszcze wzmacniała działania uświadamiające dorosłym wagę włączania dzieci w sprawy ich dotyczące.

W listopadzie udało nam się utworzyć Centrum Specjalistyczne SOS, które oferuje pomoc specjalistów podopiecznym z Rodzin SOS, rodzinom doświadczającym różnego rodzaju trudności oraz dzieciom z rodzin ukraińskich. Niezwykłym wydarzeniem w Wiosce w Biłgoraju było stworzenie murali przez naszych podopiecznych wraz z hiszpańskim artystą, Federico Guzmanem, których tematyka odwołuje się do uniwersalnych dziecięcych wartości oraz historii Wioski. W naszych Programach „SOS Rodzinie” dbaliśmy o dożywianie dzieci w formie ciepłych posiłków. Dużą radością dla nas były sukcesy naszych podopiecznych, w tym m.in.: nagrania przez dzieci filmików dotyczących zdrowego odżywiania, które zajęły 3. miejsce w ogólnopolskim konkursie „Żółty Talerz – Zdrowo nakręcenie”, oraz 2. miejsce w finale konkursu „SOS Przyrodzie”. Jesteśmy bardzo dumni z postawy 16-letniej Karoliny, która pomagała seniorom z Domu Kombatanta w ramach projektu Follow your dreams and Make a Change, która w nagrodę za wykonaną pracę udała się w podróż do Afryki. Celem programu jest bowiem edukowanie młodzieży na ludzi otwartych i myślących globalnie, m.in. poprzez doświadczenie niesamowitej przygody.

Aby dziecko mogło wierzyć w siebie i osiągać dobre wyniki w nauce, ważne jest by doświadczało radości i pozytywnych emocji również w innych sferach życia. Nowe formy zajęć, takie jak: relaksacja, aktywne słuchanie muzyki, sensoplastyka, zajęcia taneczne, sekcja kolarska, basen czy zajęcia kreatywne spełniły swoją rolę. Również zajęcia korekcyjno-wyrównawcze, korepetycje i codzienna pomoc w nauce wsparły dzieci w zdobywaniu edukacji szkolnej. Przełożyło się to na wyniki w nauce – w SOS Wiosce Dziecięcej wszyscy podopieczni otrzymali promocję do następnych klas. W „SOS Rodzinie” 97 procent uczniów uzyskało oceny powyżej dostatecznej. 6 podopiecznych ukończyło dodatkowe kursy i szkolenia zwiększające szanse na rynku pracy, tj. szkolenie na prawo jazdy, kurs stylizacji paznokci oraz kursy językowe.

Podejmowaliśmy także działania profilaktyczne realizując programy Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej i Przyjaciele Zippięgo. W ramach projektu Edukacyjno-Społecznego „Żaloba temat tabu. Stop samobójstwom” pracownicy uczestniczyli w konferencji naukowej, dzieci natomiast brały udział w cyklu warsztatów dla dzieci z doświadczeniem straty i żałoby.

Poprzez realizację opracowanego przez nas w 2023 r. „Planu reintegracji rodziny – mapa pomocy rodzinie” we współpracy z Programem „SOS Rodzinie” mogliśmy jeszcze skuteczniej interdyscyplinarnie pomagać rodzinom naszych podopiecznych. Wielkim sukcesem jest fakt, że w 2023 r. decyzją sądu do domu rodzinnego wróciło czworo dzieci.

W okresie wakacyjnym dzieci miały możliwość wzięcia udziału w dwóch organizowanych przez nas wyjazdach wakacyjnych do Caldonazzo we Włoszech, oraz Ustki nad polskim morzem, na żagle oraz w indywidualnych wyjazdach na kolonie i obozy. Troje byłych dorosłych podopiecznych, którzy wyjeżdżali wcześniej na obóz jako uczestnicy, w 2023 r. wyjechało z naszymi dziećmi jako opiekunowie. Jest to najlepszy dowód na to, że samodzielni już podopieczni są odpowiedzialnymi dorosłymi osobami. „Jako dziecko lubiłam pobyty w Caldonazzo, dzisiaj cieszę się, że jestem tu, w tym wyjątkowym dla dzieci miejscu, ponownie.” – mówi wychowawczyni grupy dziewcząt, Monika. Również dzieci z Programów „SOS Rodzinie” miały zapewnioną możliwość wypoczynku wakacyjnego. Wycieczki m.in. do Pacanowa, Stalowej Woli, Zamościa, Lublina, Rzeszowa czy Archipelagu Roztocze dawały im dużo radości, nowych doświadczeń i stworzyły cenne wspomnienia. Rodziny aktywnie spędzały czas podczas spływu kajakowego, grzybobrania oraz III Rodzinnej Wycieczki Rowerowej. Naszą pracę wspierali wolontariusze, organizując czas wolny dzieciom oraz pomagając im w nauce. Grupa Społecznych Instruktorów Młodzieżowych PCK przeprowadziła szkolenie dla dzieci i młodzieży z zakresu pierwszej pomocy.

W związku z wojną w Ukrainie w 2023 r. zapewniono ochronę międzynarodową 25 dzieciom i 5 opiekunom. Aktualnie w 3 rodzinach z pieczy zastępczej, mieszkających w wynajętych domach na terenie Biłgoraja, przebywa 27 osób z Ukrainy, w tym 20 podopiecznych. W ramach koordynowania pomocy rodzinom ukraińskim przebywającym na terenie miasta Biłgoraj SOS Ukraina zatrudnia koordynatorkę rodzin ukraińskich, pełniącą również funkcję psychologa. Dzieci otrzymują pomoc psychologiczną i uczęszczają na zajęcia wyrównawcze. Ponadto podopieczni pieczy ukraińskiej korzystają z oferty zajęć specjalistycznych oferowanych przez Centrum Specjalistyczne SOS takich jak EEG-Biofeedback i terapia logopedyczna. Stałej pomocy psychologicznej w różnych formach udziela psycholog ukraiński. W celu usprawnienia komunikacji organizowana była nauka języka polskiego.

W sytuacji zwiększonych potrzeb w zakresie wsparcia głównego opiekuna zatrudniani do rodzin ukraińskich byli asystenci. W zakresie ochrony zdrowia finansowane było leczenie podopiecznych, w tym leczenie ortodontyczne i psychiatryczne, diagnostyka zaburzeń rozwojowych oraz koszty transportu. Podopieczni uczęszczali do szkół i przedszkoli na terenie miasta Biłgoraj, a także kształcili się w szkołach ukraińskich w formie zdalnej. Dzieci z rodzin zastępczych z Ukrainy dzięki wsparciu Stowarzyszenia uczestniczyły w różnych formach organizacji czasu wolnego dla podopiecznych SOS Wioski Dziecięcej: wyjeżdżały na wspólne wycieczki, rajdy, otrzymywały prezenty „mikołajkowe” od darczyńców. W ramach międzynarodowej pomocy SOS Childrens Villages w okresie wakacji podopieczni z pieczy ukraińskiej wyjechali na obóz letni do Caldonazzo we Włoszech.

Pomoc rodzinom ukraińskim to także wsparcie ich rozwoju i doskonalenie kompetencji, a także łagodzenie traumy wojennej. W czerwcu 2023 r. odbyło się szkolenie z TBRI Interwencja Relacyjna Oparta na Zaufaniu dla ukraińskich rodzin zastępczych, natomiast we wrześniu 2023 r. rodziny wzięły udział w warsztatach wyjazdowych w Janowie Lubelskim dla dzieci i opiekunów z Ukrainy. W ramach programu odbyły się: warsztaty psychologiczne dla dzieci związane z łagodzeniem traumy wojennej, radzeniem sobie z emocjami, adaptacją w nowym środowisku; warsztaty psychologiczne dla opiekunów dotyczące pracy z dzieckiem; warsztaty edukacyjne dla dzieci; zajęcia rekreacyjne i kulturalno-oświatowe. Opiekunowie pieczy zastępczej mieli możliwość udziału w webinarze dotyczącym terapii integracji sensorycznej oraz pracy z dziećmi w spektrum autyzmu w pieczy zastępczej, tłumaczonym na język polski i język ukraiński.

15. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KARLINO

W Programie SOS Wiosek Dziecięcych Karlino funkcjonuje 8 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego (Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa w Koszalinie). W roku 2023 przyjęliśmy 14 dzieci, 2 dzieci powróciła do rodziny biologicznej, 2 dzieci przeszła z SOS Wioski Dziecięcej w Karlino do Młodzieżowej Wspólnoty Mieszkaniowej w Koszalinie, 2 dzieci została przysposobiona, a 11 pełnoletnich podopiecznych podjęto decyzję o usamodzielnieniu i zaczęło życie w nowym miejscu zamieszkania. Z końcem roku opieką całodobową objętych było 52 podopiecznych.

W dalszym ciągu gościmy osoby w kryzysie uchodźczym z Ukrainy. Są to rodziny zastępcze funkcjonujące na Ukrainie w ramach struktur SOS Wiosek Dziecięcych Ukraina. W ciągu roku część pełnoletnich ukraińskich beneficjentów, pomimo trwającej wojny, podjęła decyzję o powrocie do ojczyzny. Aktualnie gościmy 43 dzieci i dorosłych obywateli Ukrainy. Zarówno dzieci jak i dorośli otrzymali pomoc psychologiczną, mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach z języka polskiego oraz aktywnościach organizowanych przez kadrę pedagogiczną. Wspólnie ze społecznością Wioskową świętowaliśmy 18. urodziny SOS Wioski Dziecięcej.

Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” wspierał 123 rodziny, 25 rodzin zakończyło udział w programie, z czego 19 rodzin usamodzielniało się. Zadania wsparcia dziecka i rodziny Program SOS realizował na podstawie 4 zadań zleconych przez władze lokalne. „SOS Rodzinie” w 2023 r. wspierał rodziny z terenu gmin: Karlino, Białogard, Świeszyno oraz miasta Karlina i Koszalina. Kontynuowane były działania w ramach projektu „Pomocna dłoń – kompleksowy program wsparcia dziecka i rodziny” dofinansowanego z Funduszy Europejskich, który zakończył się z dniem 30 listopada 2023 r. Dzięki zaangażowaniu pracowników i rodzin biorących udział w projekcie pomogliśmy wielu dzieciom i ich rodzicom. Poprawiły się umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców, dzięki nauce zarządzania finansami podniosła się ich jakość życia, a warsztaty psychoedukacyjne pokazały w jaki sposób należy się komunikować, aby uniknąć nieporozumień. Dzieci otrzymały wsparcie edukacyjne, nauczyły się zdrowych nawyków żywieniowych oraz odnalazły przestrzeń do ekspresji i regulacji swoich emocji.

Rozszerzyliśmy swoją działalność w Gminie Białogard, gdzie otworzyliśmy nową Placówkę Wsparcia Dziennego w Żeleźnie, a na terenie Gminy Świeszyno utworzyliśmy filię Placówki Wsparcia Dziennego w Zegrzu Pomorskim. W 7 świetlicach prowadziliśmy zajęcia edukacyjne dla dzieci, angażując znaczną część czasu na wyrównywanie szans edukacyjnych naszych podopiecznych. Dzieci oraz młodzież wspierani byli zarówno przez wychowawców i pedagogów, jak również przez innych specjalistów: psychologów, logopedów, lektorów angielskiego, trenerów sportowych i dietetyka. W Koszalinie kontynuowano psychoterapię oraz zajęcia socjoterapeutyczne, których nadrzędnymi celami są poprawa zdrowia psychicznego oraz rozwój umiejętności interpersonalnych.

W Gminie Karlino natomiast dużym powodzeniem cieszyły się warsztaty z psychologiem dotyczące komunikacji i emocji, a także ćwiczenia z trenerami sportowymi, warsztaty zdrowego odżywiania, fotografii i spotkania z kosmetyczką. Dodatkowo we wszystkich świetlicach organizowaliśmy zajęcia tematyczne, m.in. relaksacyjne, kreatywne, ogrodnicze, z programowania, taneczne, sportowe, kulinarne. Zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci są niezbędne i pozwalają na ukazanie dzieciom różnorodnych form spędzania wolnego czasu bez konieczności korzystania z urządzeń mobilnych.

Aby nieustannie rozwijać w naszych podopiecznych ciekawość świata, organizowaliśmy liczne aktywności i wyjazdy. W tym roku były to m.in.: wyjścia do kina, na wrotkowisko i basen, do parków rozrywki, parków trampolin, na kręgle i do parku owadów „Owadogigant”. Wybraliśmy się też do Energylandii, Poznania i Gdańska. Ten sposób spędzania wolnego czasu pozwala dzieciom na rozwijanie wielu istotnych umiejętności życiowych, zdobywanie nowych doświadczeń i budowanie trwałych przyjaźni. Umożliwia im również odwiedzenie miejsc, o których mogły jedynie słyszeć z opowieści. Z każdego z nich wracają zmęczone, ale przede wszystkim szczęśliwe i jak dzieci często mówią „z walizką pełną wspomnień”. Do kolekcji wyjątkowych wspomnień dzieci wpisał się także obóz socjoterapeutyczny w Zakopanem i rejsy po jeziorze Jeziorak. Rejs był nagrodą w konkursie „SOS Przyrodzie”. Dla pracowników takie wyjazdy są doskonałą okazją do obserwacji dzieci w różnych niecodziennych sytuacjach i w innym środowisku oraz do pomocy im w odnalezieniu się w nowych okolicznościach.

W 2023 roku Program „SOS Rodzinie” umożliwił rodzinom skorzystanie z wyjazdów rodzinnych połączonych z warsztatami psychoedukacyjnymi. Podczas trzydniowego wyjazdu rodzice brali udział w prowadzonych przez psychologa warsztatach rozwijających umiejętności wychowawcze. Dzieci w tym czasie brały udział w zajęciach kreatywnych. Rodziny integrowały się ze sobą i przede wszystkim spędzały czas razem z dala od codziennych trosk i zmartwień. Odbył się również wyjazd rodzinny do Gdańska dla rodzin z Gminy Białogard, wyjazd do parku rozrywki, rodzinne grzybobranie i wyjazd do parku wodnego. Wszystkie proponowane aktywności służą budowaniu więzi wewnątrzrodzinnych oraz aktywizacji rodzin – w sytuacjach niezobowiązujących i mniej oficjalnych członkowie rodzin są bardziej naturalni i spontaniczni. Ten rok obfitował również w wiele rodzinnych spotkań podczas pikników, wydarzeń świątecznych, a także wspólnego świętowania Dnia Babci i Dziadka, Dnia Mamy czy Dnia Rodziny.

16. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH KRAŚNIK

Rok 2023 w Programie Kraśnik był szczególny pod względem różnorodności realizowanych działań. Były to między innymi: realizacja ogrodu sensorycznego, jubileusz 5-lecia Programu Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” oraz organizacja imprez cyklicznych takich jak „Bieg po uśmiech” i turniej piłki nożnej. Wspieraliśmy pracowników, organizując specjalistyczne szkolenia, jak również oferując szereg inicjatyw przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu. W roku 2023 w Programie Kraśnik zapewniliśmy opiekę i wsparcie 404 osobom, w tym 272 dzieciom i młodzieży. W skład Programu SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik wchodziły placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego oraz placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego, Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” w lokalizacjach Kraśnik oraz Zakrzówek, Mieszkania Chronione i Centrum Specjalistyczne SOS. Program wspierał również dzieci i dorosłych z pieczy zastępczej z terenu całego powiatu kraśnickiego. Mogli oni korzystać z oferty centrum specjalistycznego w zakresie terapii specjalistycznych i szkoleń. Dla młodzieży usamodzielniającej się przewidziano mieszkania chronione.

Minęły niemal dwa lata od kiedy rozpoczął się konflikt w Ukrainie, a rodziny z dziećmi zaczęły gościć w Programie Kraśnik, gdzie znalazły bezpieczne miejsce. W ciągu całego roku wsparcie otrzymało 31 osób. W ubiegłym roku w Wiosce SOS mieszkało 15 podopiecznych i 9 opiekunów. Trzy rodziny wróciły do swojego miejsca zamieszkania. Rodziny ukraińskie stały się integralną częścią społeczności Wioski, uczestniczyły w codziennym życiu, chętnie włączały się w pomoc podczas organizacji wspólnych imprez. Ukraiński psycholog wspierał również osoby z Ukrainy przebywające na terenie powiatu kraśnickiego.

W roku 2023 do 5 rodzin SOS przyjęliśmy 7 dzieci, w tym 2 rodzeństwa, zapewniając im bezpieczny dom. Jeden chłopiec wrócił do rodziny pochodzenia, 2 osoby przeszły do Programu SOS Wiosek Dziecięcych Lublin, 7 osób usamodzielniało się i dołączyło do Programu Opieki Ograniczonej. Na dzień 31.12.2023 r. w Wiosce przebywało 50 podopiecznych w 12 Rodzinach SOS. Dzieci były objęte pomocą zespołu wsparcia pieczy zastępczej w postaci różnorodnych zajęć adekwatnych do ich potrzeb, takimi jak terapia psychologiczna, zajęcia pedagogiczne, treningi umiejętności społecznych, jak również pomoc w nauce języków. Zostały zorganizowane dwie cykliczne imprezy: XXVII Bieg po uśmiech oraz Turniej Piłki Nożnej „Podaj Piłkę”. Łącznie w Biegu wystartowało 440 zawodników. Dzieci i młodzież po raz kolejny mogły pojechać do Włoch i cieszyć się wakacjami w Caldonazzo. Z Programu Kraśnik 2 drużyny wygrały konkurs „SOS Przyrodzie”(drużyna z Rodziny SOS oraz Programu „SOS Rodzinie” Kraśnik). W nagrodę zwycięzcy tradycyjnie wypłynęli w rejs po Jezioraku. Rodziny SOS we wrześniu pojechały na wspólną wycieczkę do Sandomierza i Kurozwęk. Pomędzy licznymi atrakcjami, jak Pałac Popielów, Zamek Krzyżtopór czy zwiedzanie Sandomierza był to dobry czas na rozmowy i budowanie pozytywnych relacji.

Program „SOS Rodzinie” w Kraśniku i Zakrzówku objął wsparciem 53 rodziny, 207 beneficjentów, a w tym 126 dzieci i młodzieży. W 2023 roku usamodzielniało się 5 rodzin, z 2 zakończono współpracę z innymi przyczyn. Rok 2023 dla Programu „SOS Rodzinie” w Kraśniku był 5. rokiem działalności. Jubileusz we wrześniu był świętowany wspólnie z całym Programem SOS Kraśnik w lokalizacji Zakrzówek. Tradycją stały się coroczne wyjazdy rodzinne dla podopiecznych „Programu „SOS Rodzinie”, które dają pracownikom możliwość obserwacji relacji w systemie rodzinnym. Sukcesem było utworzenie grupy wsparcia dla rodziców w mieście Kraśnik prowadzonej przez psychologów.

To już drugi rok działalności Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu Interwencyjnego w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik. Głównym zadaniem placówki jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej. Na dzień 31.12.2023 r. w Placówce przebywało 7 dzieci. W ciągu całego roku wsparciem i opieką Placówka objęła 18 podopiecznych. W minionym roku wszystkie dzieci otrzymały wsparcie psychologiczne, korzystały z różnorodnych zajęć prowadzonych przez specjalistów centrum specjalistycznego oraz uczestniczyły w szkoleniach organizowanych przez Programy Młodzieżowe.

Dla Centrum Specjalistycznego SOS miniony rok to ważny czas intensywnych prac przy projektowaniu i realizacji ogrodu sensorycznego, który powstał przy Centrum. Ogród sensoryczny jest miejscem terapeutycznym, którego zadaniem jest zapewnienie warunków do leczenia i relaksacji. W ogrodzie będzie realizowana nowa usługa – hortiterapia – tzw. zielona psychoterapia, która wykorzystuje prace w ogrodzie. W 2023 r. udało się zwiększyć dostępność usług psychologicznych, psychoterapeutycznych, psychodietetycznych i Sali Doświadczania Świata – głównie dla dzieci z Programu „SOS Rodzinie”, Domu Dziecka oraz z pieczy zastępczej z terenu powiatu kraśnickiego. W celu stymulacji rozwoju podopiecznych Centrum SOS nawiązało współpracę z terapeutą MNRI dr. Svetlaną Masgutową, kontynuowana była terapia traumy metodą Somatic Experiencing. Dla pracowników SOS realizowano wsparcie z przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu. W ciągu całego roku z usług Centrum skorzystało łącznie 226 osób oraz zrealizowano 5427 godzin wsparcia.

Zespół Programów Młodzieżowych w roku 2023 współpracował z 12 rodzinami SOS i Placówką Interwencyjną, w tym z młodzieżą uczącą się w szkołach ponadpodstawowych, a także z podopiecznymi z klas ósmych szkół podstawowych – łącznie z 35 podopiecznymi. W procesie usamodzielnienia uczestniczyło 10 podopiecznych, w tym 5 z nich rozpoczęło samodzielne życie poza Rodzinami SOS. Z Programu Opieki Ograniczonej (POO) skorzystało 22 młodych dorosłych, 7 nowych osób dołączyło do POO, a 3 osoby w pełni się usamodzielniały po 3-letnim okresie wsparcia w POO.

W ramach Programu prowadzono mieszkania chronione, w których mieszkało w systemie rotacyjnym w ciągu roku 7 beneficjentów, przy czym do mieszkania przyjęto 4 nowe osoby, a 2 zakończyły swój pobyt. Szeroka oferta szkoleń i warsztatów dla młodzieży miała na celu poszerzenie i pogłębienie wiedzy podopiecznych z zakresu edukacji zdrowotnej, profilaktyki dotyczącej współczesnych zagrożeń, a także z zakresu edukacji ekonomicznej ściśle związanej z rynkiem pracy. Dobrym przykładem kompleksowego wsparcia podczas procesu usamodzielnienia jest historia pełnoletniej podopiecznej. Wspierana przez rodzica SOS i opiekuna usamodzielnienia, krok po kroku realizowała wyznaczone sobie cele, jak: zdobycie wykształcenia, przygotowanie do samodzielności i niezależności finansowej. Korzystała ze szkoleń, kursów, w tym edukacji zdrowotnej, ekonomicznej, a także z kursów doszkalających, w tym na prawo jazdy kat. B. Jako ekspertka przez doświadczenie w ramach projektu „Partnerstwo dla samodzielności” podopieczna miała okazję podzielić się swoimi przemyśleniami dotyczącymi przebiegu jej procesu usamodzielnienia podczas panelu dyskusyjnego wpisującego się w szeroko propagowane działania samorzecznicze Stowarzyszenia. „Choć udział w debacie był stresujący, to wiedziałam, że mój głos jest ważny i potrzebny w tej dyskusji.”

17. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH LUBLIN

W roku 2023 w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Lublin zapewniliśmy opiekę i wsparcie 119 dzieciom i młodzieży. W opiece zastępczej przebywało 31 podopiecznych w wieku od 14 do 25 lat oraz jedno półtoraroczne dziecko. Domy Młodzieży nr 1 i nr 2 opuściło 7 osób – wszyscy przeszli do Programu Opieki Ograniczonej. Z POO wsparcie otrzymało łącznie 18 osób, w tym 7 studentów i 11 osób pracujących. Usamodzieliło się 8 osób. W Programie Umocnienia Rodziny „SOS Rodzinie” wspieraliśmy 90 dzieci i młodzieży z 30 rodzin i 47 rodziców. W minionym roku usamodzieliło się 6 rodzin.

Podopieczni Domów Młodzieży SOS zdobywali wiedzę i umiejętności w następujących placówkach i szkołach: 1 – żłobek, 1 – praktyczna nauka zawodu (Cech Budowlany), 2 – szkoły podstawowe, 13 – w Branżowych Szkołach I stopnia, w tym 2 – w MOS, 8 – w Technikach, 1 – w LO, 2 w LO dla Dorosłych, 4 – na studiach wyższych. Młodzież mająca problemy z nauką otrzymała dodatkowe wsparcie edukacyjne ze strony korepetytorów i wychowawców. Studia magisterskie ukończyła jedna osoba. Poza tym 1 podopieczna ukończyła szkołę branżową.

Młodzież zdobywała kwalifikacje zwiększające szanse na rynku pracy poprzez następujące kursy i szkolenia zawodowe: 2 – manicure, 2 – grafiki komputerowej, 1 – kierowcy operatora wózków widłowych, 1 – barberski. Mieliśmy też wyjątkowo zmobilizowane do rozwoju osoby, jedna z nich ukończyła trzy, a druga dwa kursy. Dodatkowe możliwości rozwojowe zapewniły młodzieży udział w projekcie „Skuteczna Pomoc”, organizowanym przez Fundację Inicjatyw Menadżerskich. Wzięło w nim udział 8 podopiecznych. Formą wsparcia młodzieży ww. projekcie była: diagnoza indywidualnych potrzeb, warsztaty socjoterapeutyczne, tutoring zawodowy, szkolenia zawodowe oraz stypendia.

Mieszkańcom Domów Młodzieży zapewniliśmy dostęp do opieki medycznej, w tym specjalistycznej. Wsparciem psychiatrycznym objęto 12 osób, a wsparciem psychoterapeutycznym 6 podopiecznych. Pomoc psychologiczna odbywała się na miejscu poprzez spotkania indywidualne, grupowe i warsztaty socjoterapeutyczne.

Młodzież brała udział w zajęciach przygotowujących do usamodzielnienia, edukacyjnych z zakresu zdrowia i profilaktyki chorób, praw dziecka, doradztwa zawodowego, sportowych. Organizowaliśmy wyjazdy adaptacyjno-integracyjne, turystyczno-rekreacyjne, m.in. przy użyciu własnego sprzętu (rowerów, kajaków, nart, jachtu żaglowego). Odbywały się uroczystości m.in. pożegnania młodych dorosłych, opuszczających mury placówek i przyjęcia nowych podopiecznych. Poza programem młodzież korzystała z różnych form zajęć, szczególnie sportowych, grafiki komputerowej, kosmetycznych i kulinarnych.

Dużym zainteresowaniem cieszył się corocznie organizowany dzień otwarty w Programie SOS Lublin skierowany do podopiecznych Programów SOS Wiosek Dziecięcych z Biłgoraja i Kraśnika, przygotowany przy udziale podopiecznych Domów Młodzieży SOS nr 1 i 2. Dzięki podobnym działaniom przyszli podopieczni Programu Lublin mniej stresują się myśląc o czekającej ich zmianie miejsca zamieszkania i edukacji. Jak co roku zorganizowaliśmy akcję krwiodawstwa skierowaną do mieszkańców dzielnicy Czuby. Pełnoletni i byli podopieczni, pracownicy, a także nasi goście z Ukrainy wsparli bank krwi Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie.

Ze względu na przedłużający się konflikt zbrojny za naszą granicą kontynuowaliśmy pomoc obywatelom Ukrainy. W Domu dla dzieci i rodzin z ukraińskiej pieczy zastępczej zapewniliśmy schronienie, pomoc i opiekę dla 57 osób, w tym 47 dzieci. Dzieci uczestniczyły w zajęciach z języka angielskiego i plastycznych. Zarówno dzieci jak i dorośli brali udział w zajęciach z języka polskiego, szeregu

wycieczek, imprez i w wypoczynku wakacyjnym. Nasze działania oraz spotkania dzieci i dorosłych z ukraińskim psychologiem przyczyniły się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa.

Program „SOS Rodzinie” realizowany w Placówce Wsparcia Dziennego „JUTRZENKA” w Lublinie prowadzi swoją działalność nieprzerwanie od 19 lat. Swoje główne cele realizował na podstawie zawartej umowy dotyczącej wsparcia realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizowane były we współpracy z władzami lokalnymi i partnerami programu. By funkcjonowanie rodzin uległo poprawie, rodzice otrzymywali pomoc zaplanowaną wspólnie z nimi w planach rozwoju rodzin.

Budowanie relacji z członkami rodziny to proces bardzo indywidualny, a jednocześnie wymagający systematycznych działań i czasu spędzonego wspólnie. Dlatego towarzyszyliśmy rodzinom przy realizacji 4 projektów (SOS Przyrodzie, Make a Change, Dni Kariery, Wolontariat dla zwierząt). Udział w działaniach miał znaczący wpływ na rozwój i pozwolił na dokonanie rzeczywistych zmian w życiu rodziny. Dzięki pomocy darczyńców, dla 32 podopiecznych programu udało się zorganizować wypoczynek wakacyjny w postaci podróży przez Europę i Polskę. Ogromną radość dzieciom sprawił Święty Mikołaj, który odpowiedział prezentami na 54 listy, a także akcja „Charytatywna Choinka” organizowana przy współpracy z Fundacją Auchan, podczas której podopieczni otrzymali 20 prezentów pod choinkę.

18. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH SIEDLCE

W 2023 r. w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Siedlce zapewniliśmy opiekę i wsparcie 381 dzieciom i młodzieży. W ramach pieczy zastępczej w Programie funkcjonowało 10 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 8 rodzinnych, 1 socjalizacyjna i 1 typu interwencyjnego. W sumie przebywało w nich 64 podopiecznych. Program "SOS Rodzinie" wspierał 73 rodziny, w których wychowywało się 189 dzieci i młodzieży. Trzy rodziny usamodzielniały się. Działania w ramach Programu SOS prowadzone były na podstawie 5 zadań zleconych przez samorządy lokalne. Dodatkowo Program korzystał ze wsparcia 3 partnerów na podstawie umów o współpracy na rzecz dzieci. Poniżej przedstawiamy najważniejsze osiągnięcia, działania i procesy przeprowadzone w 2023 r.

Uruchomienie Centrum Specjalistycznego SOS. Od 1 stycznia 2023 r. w naszym Programie rozpoczęło swoją działalność Centrum SOS. W pierwszym etapie otworzyliśmy salę integracji sensorycznej, salę doświadczania świata oraz gabinet logopedyczny. Niektóre zajęcia prowadzone były również na terenie powiatu siedleckiego. Aktualnie na terenie Wioski SOS przygotowywany jest budynek, który zostanie przeznaczony wyłącznie na potrzeby Centrum SOS – będzie się w nim mieściło 6 dodatkowych pracowników. Z Centrum korzystały polskie i ukraińskie dzieci mieszkające na terenie Wioski SOS, dzieci z Programu „SOS Rodzinie” oraz dzieci ukraińskie z terenu miasta Siedlce.

25-lecie Wioski SOS. Od początku 2023 r. podejmowaliśmy szereg działań zmierzających do zorganizowania jubileuszowego festynu z okazji 25-lecia Wioski SOS w Siedlcach. Zaangażowane były wszystkie jednostki programowe. Zaproszeni goście dopisali, dzięki czemu mogliśmy wspólnie wspominać początki Wioski w Siedlcach i przenieść się w przeszłość, co pozwoliło dostrzec jak wiele dobrego udało się osiągnąć przez ten czas.

Przekształcenie Przystani w placówkę interwencyjną. W lutym 2023 r. Przystań, mająca dotychczas miejsca interwencyjne, została przekształcona w placówkę typu interwencyjnego. Dzięki temu znacząca liczba lokalnych potrzeb, przynajmniej w pewnym stopniu została zaadresowana, a dzieci wymagające pomocy uzyskały szansę na bezpieczne schronienie.

Integracja wszystkich jednostek programowych. Przez cały rok w każdej z placówek programowych organizowanych było wiele atrakcji dla podopiecznych. Umożliwialiśmy dzieciom i młodzieży z Rodzin SOS, Programu „SOS Rodzinie” oraz Mieszkaniowej Wspólnoty Młodzieżowej wspólne aktywności i możliwość integracji. Przygód i wyzwań nie brakowało w czasie V Triathlonu Młodzieżowego, wycieczek do Wrocławia, Lublina, Chłapowa, Łodzi, Warszawy, kilkudniowego rowerowego rajdu po Mazurach, wypoczynku w Zakopanem i Caldonazzo we Włoszech. Podopieczni brali również udział w projektach i konkursach: z Fundacją Robinson Cruzoe – Robinson u lekarza, z Fundacją Musi Być Dobrze oraz Sztorm Grupą w warsztatach i obozie żeglarskim, uczestniczyli także w finale projektu SOS Przyrodzie. W ciągu całego roku odbywały się imprezy cykliczne, wyjścia do teatru, do parku trampolin, na kręgle.

Wsparcie wychowawców Programu oraz zapał podopiecznych przyczyniły się do ukończenia przez nich kursów dających uprawnienia: wychowawcy wypoczynku dzieci i młodzieży, prawa jazdy, ratownika WOPR. Dwóch podopiecznych odbyło miesięczne wojskowe szkolenie w Dęblinie. Jeden podopieczny zdał maturę, sześcioro studiowało, pięcioro ukończyło pierwszy etap edukacji i kontynuowało naukę w szkołach ponadpodstawowych. Jednemu z podopiecznych udało się spełnić swoje marzenia o show biznesie i rozpocząć karierę w modelingu. W minionym roku do Programu przyjętych było 9 dzieci, 7 podopiecznych opuściło Program, 3 z nich otrzymało mieszkania socjalne w Siedlcach oraz wsparcie Fundacji Drzewo i Jutro na ich wyremontowanie i wyposażenie. Nieprzerwanie prowadziliśmy współpracę z rodzinami pochodzenia w kierunku powrotu dzieci do domu oraz wspieraliśmy w tworzeniu rodzin zastępczych.

19. PROGRAM SOS WIOSEK DZIECIĘCYCH USTRON

W ciągu 2023 r. Rodzinny Dom Czasowego Pobytu „Sindbad” stał się czasowym domem dla 23 podopiecznych, dzieci skierowanych do placówki interwencyjnej ze względu na niewydolność opiekuńczo-wychowawczą rodziców, przemoc psychiczną i fizyczną w rodzinie, chorobę alkoholową, konflikty w rodzinie i problemy prawne. Wszystkie rodziny współpracowały bezpośrednio z naszym Programem i instytucjami zewnętrznymi. Pięć z nich korzystało również z pomocy asystenta rodziny. Umożliwiło to powrót 4 dzieci do swoich bliskich. 1 chłopiec został umieszczony w spokrewnionej rodzinie zastępczej, a w przypadku 9 dzieci sąd wydał postanowienie o umieszczeniu w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

W minionym roku 2023 „Sindbad”, Rodzinny Dom Czasowego Pobytu w Ustroniu, świętował 18 lat swojej działalności. Mimo długiej historii tego miejsca, każdy rok wzbogaca nas o nowe doświadczenia, przygody i niepowtarzalne historie dzieci, nad którymi sprawujemy opiekę. Wszystkie założone plany zostały zrealizowane i część naszych podopiecznych wróciła docelowo pod opiekę rodziny pochodzenia. „Sindbad” jest placówką czasowego pobytu, dlatego powrót dzieci do swoich bliskich jest celem nadrzędnym naszej pracy.

Oprócz całodobowej opieki i pracy z dzieckiem współpracujemy również z rodzinami, oferując im wsparcie. Kontynuowaliśmy współpracę z instytucjami takimi jak sąd, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej i ze szkołami, by wspólnie działać na rzecz dobra dziecka i pomóc wyjść rodzinom z sytuacji kryzysowych. Zachęcaliśmy rodziny do utrzymywania stałego kontaktu z dziećmi, umożliwialiśmy odwiedziny i regularne urlopowania (pod warunkiem wyrażenia zgody przez sąd). Udzielaliśmy pomocy przy tworzeniu pism i wniosków do urzędów. Motywowaliśmy rodziców do podjęcia współpracy z asystentem rodziny. Włączaliśmy rodziny w działania na rzecz rozwoju dzieci (wspólne wyjazdy na badania lekarskie, badania w poradniach, terapie zewnętrzne, uczestnictwo w szkołach dla rodziców). Rozwijaliśmy ich umiejętności, oferując regularne spotkania z naszym psychologiem. Z dużym zaangażowaniem staraliśmy się zdobyć zaufanie naszych beneficjentów, udzielając całodobowego wsparcia w każdej potrzebie.

W ubiegłym roku miało miejsce wiele wydarzeń, które na długo pozostaną w naszej pamięci. W czerwcu z okazji 18. urodzin zorganizowaliśmy festyn rodzinny z tortem, występami artystycznymi i poczęstunkiem dla naszych gości. W okresie wakacyjnym nasi podopieczni wyjechali na dwa obozy nad morze. Braliśmy udział w dwudniowych warsztatach fotograficznych zorganizowanych we współpracy z firmą „CEWE”. Pierwszego dnia poznawaliśmy tajniki fotografii techniką makro, drugiego dnia natomiast zwiedzaliśmy siedzibę firmy i laboratorium w Kędzierzynie-Koźlu. Udało nam się również nawiązać współpracę z Fundacją ING dzieciom, dzięki której nasze dzieci otrzymały firmowe upominki oraz brały udział w wyjeździe do Kopalni Soli Wieliczka. We wrześniu wybraliśmy się na dwudniowy wyjazd do Opola oraz do zabytkowego pałacu w Mosznej. W okresie wakacyjnym odwiedziła nas również ekipa dziennikarzy z TVP3 Katowice, by nagrać reportaż o działalności „Sindbada” oraz Programu Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” w Brennej. Efekty współpracy można było obejrzeć w programie telewizyjnym „Pokój na Poddaszu”. W trosce o bezpieczne warunki dla naszych podopiecznych w ubiegłym roku przeprowadziliśmy generalny remont budynku Domu. Ocieplone zostały ściany zewnętrzne i odnowiono elewację.

Oprócz całodobowej opieki sprawowanej w „Sindbadzie”, w Programie SOS Wiosek Dziecięcych Ustron prowadziliśmy Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” w gminie Brenna. Współpraca z rodzinami opierała się równocześnie na pracy świetlicowej i pracy w środowisku rodzinnym. Duży nacisk kładliśmy na pracę indywidualną z podopiecznymi i wzmocnienie postaw rodzicielskich, wpływających pozytywnie na samoocenę dziecka. W ciągu roku przeprowadziliśmy pierwszą edycję warsztatów

dla rodziców – spotkania mające na celu poszerzanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i wzrost samoświadomości rodziców. W świetlicy organizowaliśmy zajęcia tematyczne, wyjazdy edukacyjne i wakacyjne dla dzieci. W trakcie zajęć świetlicowych dzieci otrzymywały wsparcie w odrabianiu lekcji, rozwijały swoje pasje kulinarne, brały udział w warsztatach fotograficznych, zajęciach sportowych, tanecznych i relaksacyjnych. W sierpniu we współpracy z Galerią „Na Gojach” w Ustroniu została zorganizowana 3-tygodniowa wystawa fotografii wykonanych przez naszych podopiecznych. Wystawa pt. „Świat oczami dzieci” zakończyła się finisażem, na który zostali zaproszeni autorzy wraz z rodzinami i najważniejsze osoby wspomagające działania rodzin w powiecie cieszyńskim. W 2023 roku z naszej pomocy korzystały 24 rodziny, a 4 z nich usamodzielniały się. Rok kończymy wspierając 20 rodzin, w tym 46 dzieci.

20. JAK MOŻESZ POMÓC?

W minionym roku dzięki wsparciu darczyńców mogliśmy nieprzerwanie pomagać dzieciom z Polski oraz innych regionów świata. Każdego dnia otaczaliśmy opieką dzieci zarówno z pieczy zastępczej, jak też z rodzin zagrożonych rozpadem. Dzięki Waszemu wsparciu zapewniliśmy dzieciom nie tylko opiekę specjalistyczną, wsparcie psychologiczne czy medyczne, ale zabezpieczyliśmy również wydatki związane z remontami i edukacją. Aby móc dalej działać, w dalszym ciągu potrzebujemy Waszego zaangażowania. Każda kwota, nawet ta najmniejsza, pomaga najbardziej potrzebującym dzieciom:

- **40 zł** – koszt podstawowej wyprawki szkolnej,
- **100 zł** – równowartość 2 godzin lekcyjnych zajęć wyrównawczych z matematyki lub angielskiego,
- **150 zł** – zajęcia z neurologopedą.

Spraw, abyśmy mogli realizować potrzeby naszych podopiecznych, wspierając nas dowolną darowizną:

07 1240 6247 1111 0000 4975 0683

DAROWIZNY

Liczy się każde, nawet najmniejsze wsparcie, które przeznaczamy na pomoc opuszczonym i osieroconym dzieciom. Darowizny, czyli jednorazowej wpłaty na rzecz Wiosek SOS można dokonać na pocztce, w banku lub przez Internet.

Numer konta do wpłat: **07 1240 6247 1111 0000 4975 0683**.

KLUB PRZYJACIÓŁ SOS

Potrzebujemy systematycznej pomocy. Każde regularnie przekazywane 20, 50 czy 100 złotych pomoże nam zaplanować budżety Rodzin SOS i zapewnić podopiecznym stabilne warunki do życia i rozwoju.

Jeżeli zdecydujesz się wspierać Rodziny SOS, prosimy o kontakt pod adresem **klub@sos-wd.org**.

1,5% PODATKU

Przekazanie 1,5% podatku to doskonała okazja do wsparcia opuszczonych i osieroconych dzieci, która nic nie kosztuje. Wystarczy wpisać nasze dane w formularzu PIT: Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce, **KRS 0000 056 901**.

ZBIÓRKA NA FACEBOOKU

Zbliża się Twoje święto, a Ty chcesz pomóc naszym dzieciom i podarować im dom pełen miłości? Poproś znajomych o darowizny dla dzieci i podziel się szczęściem z całym światem.

TESTAMENT

Jeżeli tak jak my marzysz o świecie, w którym każde dziecko dorasta w rodzinie i jest bezpieczne, pamiętaj o SOS Wioskach Dziecięcych w swoim testamencie. Nawet symboliczny zapis może pomóc potrzebującym dzieciom. Jeżeli chcesz pomóc dzieciom pisząc testament i masz pytania, skontaktuj się z opiekunem projektu:

Hanna Stępniać, tel. 694 235 578, hanna.stepniak@sos-wd.org

21. WSPÓŁPRACA Z FIRMAMI

Wśród partnerów biznesowych wspierających Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce są firmy i fundacje, bez których realizacja naszej misji byłaby niemożliwa. Wspierają nas:

Darowizny i sponsoring:

BMW Group, Dr. Oetker Polska, Heimstaden, PEPCO, PRU Polska oraz Grupa M&G, Mattel, AkzoNobel, Action, Nationale Nederlanden, Klepierre, Allianz, CEWE, BorgWarner, NIVEA, Bank Pekao, P&G, Disney, JPMorgan Chase&Co, GAEU, PGZ, TADAR, Siegwert, Wydawnictwo Ilustris, Mecenato, RHG RADIS-SON, Budecon, Artgeist, Wydawnictwo Gofin, Się pomaga, PayU, Wielton, EOS, Fanimani, Fiberhost, Killgerm, Mconsulting/OLINI, Wamtechnik, J&J, Kraftverkhel Nagel, Parker, Corbis, Dax Cosmetics, Hillwood, RMF FM, Bosch, Domowe Sanatorium/Kuvings, Studio Tańca Bailamos, Teleperformance, Leyton,

Fundacje i Stowarzyszenia:

Fundacja Drzewo i Jutro, Kulczyk Foundation, Fundacja In Spe, Fundacja PGNiG, Fundacja Santander Bank Polska S.A., Fundacja PZU, Fundacja PKO BP, Stowarzyszenie Pomocy Mieszkaniowej dla Sierot, Fondation Omerin, Fundacja Pomagam, Fundacja Banków Spółdzielczych, Subczynski Foundation, Benevity, Fundacja CAFA, Fundacja Lewiatan, Altavia Foundation, Fundacja Saint Gabriel, Schneider Foundation

Eventy:

Gale charytatywne Magazynu BusinessWomen & Life, Marriott „You eat we give”, Wydawnictwo Ilustris/ sklep z kartkami świątecznymi, Bieg na Szczyt Rondo 1, Westminster Gonitwa Charytatywna, Wieczór Dobrych Mocy – Fundacja Musi Być Dobrze i Fundacja Sztorm, Spotkanie świąteczne dla firm – Teatr Capitol i MSM Solutions

Dary rzeczowe:

Artgeist, Corbis, Dax Cosmetics, Farutex, Fundacja Lewiatan, Hillwood, MNAM, RMF FM, Vaillant Group, Lego Polska, Zalando, MINI BMW, NIVEA, AGBO

Firmy chętne do wspierania SOS Wiosek Dziecięcych zapraszamy do kontaktu:

firmy@sos-wd.org lub aleksandra.rysiewska@sos-wd.org

Zgodnie z Ustawą o Rachunkowości (art.53 ust.1) sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce za rok 2023 zostanie opublikowane po zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający – Walne Zebranie Członków do dnia 30 czerwca br. Sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia podlega co roku badaniu niezależnego biegłego rewidenta.

22. WŁADZE STOWARZYSZENIA

WŁADZE STOWARZYSZENIA - ZARZĄD

Barbara Grasińska-Ciereszko

Prezes Zarządu

Monika Bednarz

Wiceprezes Zarządu

Zenon Decyk

Członek Zarządu

Magdalena Jaworska-Dużyńska

Członek Zarządu

Łukasz Bury

Członek Zarządu

Michał Maciąg

Członek Zarządu

Alo Tammsalu

Członek Zarządu

Wszyscy członkowie Zarządu Stowarzyszenia pełnią swoje funkcje Pro publico bono.

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce

ul. Niedźwiedzia 39, 02-737 Warszawa

tel. 22 622 16 72

email: info@sos-wd.org

KRS 0000 056 901

Numer konta

07 1240 6247 1111 0000 4975 0683

Jesteśmy organizacją pożytku publicznego

www.wioskisos.org